

Et sakkyndig svensk syn på «landssvik»-oppgjøret

Forts. fra forrige nr.

Forvaltnings-tjenestemennene fortsatte å fungere og må derved ha gitt almenheten den oppfatning at et samarbeid i det minste ikke var lovstridig. Uten tvil medførte også den norske innflytelsen i forvaltningen fordeler for befolkningen. Når det tredje stadium tok til, er vanskeligere å si. Høyesterettsdommernes embetsnedleggelse og den Quislingske statsakt er to påtagelige fakta. Det ser imidlertid ut til at den tiltagende norske holdningsendring hadde en viss samtidighet med at Sovjet-Russland kom med i krigen og krigslykkens omskiftning. Men noen endret folkerettslig karakter kunne ikke okkupasjonen derved få. Vurderingsnormene har også vært forskjellige med hensyn til dem som deltok i rettsstridig og utilbørlig ervervsvirksomhet, slik at f.eks. arbeidere og underordnede funksjonærer kunne gå fri for straff, høyere overordnede derimot ikke. Etter prinsippet om likhet for loven skulle straffbarheten være den samme, selv om straffeutmålingen kunne falle forskjellig ut. Som følge av nevnte ulike syn unngikk «tyskerarbeiderne» i et antall av 150.000 til 250.000 — oppgavene er noe forskjellige — tap av stemmerett. Det synes ikke utelukket at denne forskjell har en indrepolitisk forklaring.

V

(Dette kapittel behandler nærmere det syn som forfatterne mener må legges til grunn ved vurderingen av den behandling som svenske statsborgere fikk under etterkrigsoppgjøret i Norge, og medtas derfor ikke her.)

(Det som foran er gjengitt, er en ordrett oversettelse av Institutets sammendrag av selv utredningen. I det etterfølgende gjengir man — likeledes ordrett — visse deler av utredningen i sitatform):

«At ukvalifisert («passivt») medlemskap i en politisk organisasjon, Nasjonal Samling, eller utøvelse av vanlig næringsvirksomhet — la det være med okkupasjonsmakten som avtaler — ikke i og for seg kan innebære landsforrædersk bistand til fienden, må være åpenbart. I Hjemmefrontkomiteens motiver til den prov.anordn. av 1944 uttales at de i strls. §§ 86 og 98 fastsatte frihetsstraffer var «altfor strenge for de aller fleste av de overtredelser det nå er tale om», og at minimumsstraffen på 3 år i § 86 «vil gjøre bestemmelsen uanvendelig på flesteparten av de handlinger som det ville være ønskelig å ramme.» I den kommentar til den prov.anordn. av 1944 som er utgitt av Solem — en av landssviklovgivningens opphavsmenn — angis som grunn for anordningen at det under okkupasjonstidens forløp «viste seg nødvendig å supplere straffelovgivningen,» og han fremholdt at «det ble nødvendig å utbygge lovgivningen videre med mere effektive restriksjoner overfor landssvikerne.» Han tilføyer at kompletteringen ikke kunne utstå til etter frigjøringen, dels på grunn av forbudet mot lover med tilbakevirkende kraft, dels av rent præventive grunner.

Sett i sammenheng viser disse uttalelser at et av landssviklovgivningens formål var å få i stand en utvidelse av det straffbare område. Solems henvisning til Grunnlovens forbud mot retroaktiv lovgivning som et tilskynnende motiv, blir meningsløs ifall landssvikshandlingene allerede var omfattet av § 86. Uttalelsen må forutsette at uten landssviklovgivningen måtte de nevnte handlinger ansees straffefri. Selve den omstendighet, at man ikke nyttet straffelovens betegnelse «landsforræderi», men fant å burde bruke et nytt uttrykk, «landssvik», tyder ytterligere på at omhandlede gjerninger ikke kunne innføres under landsforræderibegrepet. Hva her er sagt innebærer ikke at ikke anvendelsesområdet for landsforræderibestemmelsene og

for landssvikanordningen delvis skulle kunne falle sammen, slik at grensen mellom dem ble flytende, men det leder uvilkårlig til den konklusjon at de ikke helt falt sammen. Landssviklovgivningen medførte i større eller mindre utstrekning en kriminalisering av handlinger som man antok ikke kunne rammes av straffelovens bestemmelse om landsforræderi.

Det er imidlertid påtagelig at den landssvikerske handling — sannsynligvis på grunn av grunnlovsforbudet mot lover med tilbakevirkende kraft — i den prov. anordn. av 1942, med hvilken den prov. anordn. av 1944 i hovedsaken stemmer overens, er beskrevet som om den falt inn under forræderibesømmelsen, f.eks. medlemskap i Nasjonal Samling, i nazistisk

hird eller i «annen organisasjon som yter fienden bistand eller som medvirker hertil.» Man går derved ut fra det som skulle bevises, nemlig at medlemskapet i og for seg innebærer bistand i råd eller dåd til fiendens krigshandlinger, og foregriper på den måte den tolkning av straffeloven som normalt tilligger domstolene. Den fremgangsmåte å (Forts. side 7)

Nasjonal Samling forut for sin tid?

Av Marna Melsom Pedersen

På C. Huitfeldt Forlag A/S er det kommet ut en meget interessant bok av Anne Moir og David Jessel: «Hjernen», med undertittel «den store forskjellen på mann og kvinne». Den peker på forskningsresultater som viser at jente- og guttefostre alt fra ca. 6 ukersalder begynner å utvikle forskjellig organiserte hjerner.

På denne tiden begynner guttefostrene å utskille hormoner i en grad som siden bare kan sammenliknes med hva som skjer i puberteten. Hvorfor? Kjønnsmodne og forplantningsdyktige vil de jo ikke bli på mange år ennå. Jo, det overraskende svaret er, at dette skjer for at hjernen skal avvike fra den ellers normale utviklingsprosess og bli en spesielt organisert guttehjerne.

Nå kan mye skje underveis, både for jente- og guttefostre, det kan være større eller mindre avvik i den genetiske koden, eller fosteret kan via sin mor bli tilført hormoner eller hormonliknende stoffer, som avhengig av tidspunktet, vil gi en hjernestruktur som avviker fra det normale. Ikke uten grunn er leger begynt å bli mer tilbakeholdne med å gi medisiner til svangre kvinner. Men hva med all medisineren innen jordbruk og oppdrettsnæring? Kan den eksplosjon vi har sett når det gjelder seksuelle avvik, kriminalitet og især alle voldsforbrytelser, og den hjerteløshet, omsorgssvikt og likegyldighet som preger nåtidens forhold mellom voksne og barn, skyldes hjerneskader allerede i mors liv?

I så fall skal i hvert fall ikke moderne teorier om at alle er like og vil utvikle like egenskaper under like miljøbetingelser, gjøre saken bedre. ABCer som forteller at far sitter hjemme og strikker, mens mor er gått på boksekamp med venninnene, kommer ikke til å endre barnas medfødte interesse-områder. Heller ikke vil farspermisjoner i spebarnstiden gjøre far til en like god mor. En annen sak er selv-

sagt, at individuelle forskjeller kan gjøre at noen menn er bedre skikket enn enkelte kvinner til å ha omsorg for andre. Men det er unntagelsesvis. Og en ting er sikkert. Å bytte om fars- og mors-rollen vil ramme barna hardest.

Ettersom jenter og gutter har forskjellig organiserte hjerner vil de også lære på forskjellig vis. Jenter lærer best sammen med venninner. De lærer gjennom menneskelig kontakt og ved å lytte til en lærer(inne). Gutter lærer best ved å se og iakttas og prøve seg frem og konkurrere. Som voksen vil mannen ha vanskelig for å tolke andres følelser, og kroppsspråk, være mindre intuitiv og mere aggressiv, konkurranseinnstillet og ærgjerrig, mer saklig, mindre personlig og mer interessert i sex enn i kjærlighet. Han vil ha mer matematisk forståelse og romsans. Kvinnen vil først og fremst være interessert i mennesker og menneskers forhold til hverandre, ha verbale ferdigheter og evner, og lett for å tyde andres kroppsspråk og måten ting sies og gjøres på. Hvis begge er like kvalifiserte for en jobb, vil mannen vinne fordi han er mer ærgjerrig og egoistisk. Kvinnen vil gi etter for fredens skyld.

Men les boken selv. Den er meget tankevekkende for begge kjønn. En konklusjon må være at kvinnen først og fremst, og som hun også selv er mest interessert i, har sin hovedoppgave som mor. Mannen som hjemmets forsørger og forsvarer.

Det venstre-orienterte kvinneopprøret er derfor dømt til å mislykkes fordi det, som så meget innenfor den marxistiske filosofi, er i strid med naturlovene. Nå kan man selvfølgelig mislike visse sider ved naturens lover, selv om man ikke uttrykker det like krasst som jøssingen jeg diskuterte med i en annen forbindelse, som sa det slik: «Naturlover, det er jo rene skjære nazismen».

Enten han nå hadde rett i det, eller ikke, så er det et faktum, at enten vi liker dem eller ei, så er de og vil alltid vedbli å være, så lenge vi er til i denne verden,

rammen om våre liv. At vi erklærer naturlovene døde og avskaffet, vil ikke forandre dem, men om vi ignorerer dem vil de sparke bena under alle våre anstrengelser med hensyn til å oppnå det vi egentlig ønsker. Men om vi godtar dem, og bruker vår fornuft innenfor de gitte betingelser, kan vi kanskje oppnå det vi vil likevel. Tross alt eksisterer det flymaskiner til tross for at naturen aldri har villet gå på akkord med hensyn til tyngdeloven.

I Nasjonal Samlings programpost nr. 20 står det: «Familien og heimen vernes. Aktelsen for kvinnens virke i heimen og for morskallet høynes. Politisk, rettslig og yrkesmessig likestilling mellom mann og kvinne. Barnetrygd gjennomføres og folketrygd for gamle og uføre.» Ikke likhet mellom mann og kvinne, men likeverd, er det ikke det vi egentlig ønsker oss enten vi er av hun- eller han-kjønn? Og rett til å leve i overensstemmelse med våre iboende egenskaper bare moderert av de krav et ordnet samfunn må sette av hensyn til helheten.

At vårt program også her står folkeønsket nærmere enn det nåværende demodiktatur, kunne vi se i TV-programmet hvor mødrene kunne ringe inn og si sin mening om offentlige barnehager og utearbeidende mødre kontra tilsvarende støtte til å være hjemme og ta seg av barna sine selv. I det hele tatt har disse TV-programmene vist et enormt gap mellom vårt demodiktatur og folkeviljen.

Dersom våre styresmakter ville begynne i den riktige enden og lære seg å respektere naturens lover, ville også økonomien bedre seg. Ikke bare fordi det også eksisterer spesielle naturlover på det økonomiske område, som f.eks. at det er dårlig økonomi å gi bort penger man ikke har, men må låne i dyre dommer, men også rett og slett fordi så meget annet ville ordne seg selv, og samfunnet bli billigere i drift, hvis ulempene ved å leve i strid med naturlovenes betingelser kunne opphøre.

Det originale hjørnet

... ligger han enn i støvet.
Ode til den rettferdige.

Han bruker sin penn som sviende svøpe
Han svinger den jevnt og trutt
For ingen synder skal ustraffet løpe
Men følges til siste slutt
Dernest barn inntil fjerde ledd
Så er skjedd

HaWa